

Anna Pacovská
Boris Vian a jeho heteronyma
ÚRS FFUK Praha 2012
Oponentský posudek bakalářské práce

Autorka se ve své bakalářské práci zabývá heteronymy (ve smyslu různojmennosti), poněkud učeným názvem pro Vianovy různé pseudonymy, jichž spisovatel užíval pro některá svá díla a z nichž nejznámější je ovšem Vernon Sullivan. Jakkoli je tento fenomén dosti ojedinělý, není samozřejmě zcela jedinečný a setkáváme se s ním u řady autorů všech dob, tedy patrně od okamžiku, kdy pravý či falešný podpis něco znamenal. Autorka se však touto problematikou ve své obecnosti, ba ani ve vztahu k Ivanovi příliš nezabývá a přestože se pojem heteronymie objevuje v názvu práce, píše Anna Pacovská v abstraktu, že jejím cíle je „pojednat o životě a díle tohoto autora“. Teprve druhá část se zabývá Vianovou tvorbou, psanou pod pseudonymem a konečně závěrečná část (nikoli ovšem podle číslování v obsahu práce) se zaměřuje na jazykové prostředky.

Práce je uzavřena primární a sekundární výběrovou francouzskou literaturou.

Celková koncepce práce je klasická: autorka postupuje od hotových soudů. To je patrné z úvodní věty („Boris Vian je jednou z nepozoruhodnějších literárních osobností druhé poloviny 20. století“), jako by toto tvrzení bylo všeobecně dané, nezpochybnitelné a prostě jednoznačné. Ve skutečnosti se podobá spíše oslavě či reklamnímu textu. Postup od života a díla k analýze, která je připojena „pro ilustraci“ k úvodní stanovené pravdě, odpovídá tradici poměrně běžné v našem kulturním zeměpásu.

Problém je v tom, že váha a důsaznost následných analýz se tím poněkud snižuje. Práce a životě a díle Borise Viana už existují, a tudíž úvodní převyprávěný životopis není objevný, zvláště není-li opřen o odkazy na sekundární literaturu a má tedy poměrně málo společného s literárním obsahem. Jeví rovněž známky stylistické chatrnosti v syntaxi a volbě slov. Dochází k častému při absenci literárního pojmosloví k opakování stejných výrazů a k defektní větě stavbě při chybné interpunkci:

Jeho přístup k literatuře byl údajně „*naprosto odlišný*“ (s.8): příklad kategorického tvrzení

BV byl „*proteovským autorem, který byl schopen *neuvěřitelným* změn*“ (s.8): nekritická oslava, nepravá věta vztažná

„není možné *pojednat* Vianův život komplexně“ (s.9): hovorová a nesprávná vazba „pojednat něco“ („pojednáme o jeho prvních literárních počinech“, s.9)

„*zmíníme* všechna Sullivanova díla“ (s.9): totéž: „zmínit něco“ místo „uvést“ nebo „zmínit se o něčem“ („*zmíníme* přijetí děl“, s.9)

Životopisné údaje jsou většinou nadbytečné, ledaže by byly východiskem k následné analýze (počet a jména sourozenců, rok seznámení jeho rodičů apod).

Používání spojky na druhé místě ve větě („nejvíce se *ale* pravděpodobně lišil tím, že se nevyjadřoval k válečným událostem“ atd., s. 13)

„*zásadní* přátelství“ (s.14) - nevhodné spojení

„jeho smrt byla *uzavřena* jako nešťastná náhoda“ (s.14): neobratné

„působil *na pozici* trumpetisty“ (s.18): podnikatelský žargon

„V roce 1947 se *zúčastnil* velké roztržky“ (s.21): těžko se lze „zúčastnit“ roztržky podobně jako se nelze „zúčastnit“ hádky apod.
„měl konexe s rádií“ (s.21): neobratné
dobré znalosti angličtiny získal *s nápomocí* své první ženy (s.22) : neobratné
„manžel, *jež* je podváděn“ (s.24): častá chyba, chybné tvary vztažného zájmena jenž
„názory Doktora *Faustroll*“: chybný tvar (s.25)
Jeho/svůj: chybné použití (s.26)
„budou natočené filmy“ (s.26): nerozlišování jmenných a složených tvarů přídavných jmen
„scénář *na* film“: chybná vazba (s.27)
„romantická, konformistická dívka“ (s.30): *contradictio in adiecto*
„kolem scénáře filmu *byly* velké průtahy“ (s.32): pokleslé vyjadřování (platí obecně), absence významových sloves
s.52 „hutnický“ inženýr m. „hutní“
apod., uvedené příklady jsou zvoleny namátkou

Závěrem

Práce Anny Pacovské neodpovídá zcela svému názvu: heteronymie není nikterak jejím hlavním předmětem. Práce postrádá problém či závažnou otázku, jde spíše o popis. V čem spočívá síla Vianova sdělení? Analýza děl je přínosná, byť poněkud povšechná (oddíl o vlivu americké kinematografie obsahuje 6 řádek, zaujetí Amerikou je shrnuto na sedmi řádcích apod.). Autorka se zabývá formální stránkou Vianova díla, avšak omezuje se pouze na tři tečky. Závěr se podobá spíše shrnutí.

Doporučuji práci k obhajobě, navrhuji klasifikaci „velmi dobře“.

V Praze dne 20.června 2012
Doc. Aleš Pohorský